

# అరణ్యపర్వము - జ్ఞానఫలము

## విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।  
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

## శ్రీనివాస ధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।  
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

## శ్రీకృష్ణ ధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।  
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

## వ్యాస ధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్దం పరాయణమ్ ।  
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

## అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-  
లాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,  
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,  
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-  
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,  
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,  
యథాశక్తి, త్రిపంచాశత్తమోధ్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం,  
ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణీ నమః



అథ త్రిపంశ్చాశత్తమోఽధ్యాయాః

బృహదశ్య ఉవాచ

ఆసీద్ రాజా నలో నామ వీరసేనసుతో బలీ ।

ఉపపన్నో గుణైరిష్టైః రూపవానశ్యకోవిదః ॥ 53-1॥

అతిష్ఠన్మనుజేంద్రాణాం మూర్ధ్ని దేవపతిర్యథా ।

ఉపర్యుపరి సర్వేషామ్ ఆదిత్య ఇవ తేజసా ॥ 53-2॥

బ్రహ్మణ్యో వేదవిచ్ఛారః నిషధేషు మహీపతిః ।

అక్షప్రియః సత్యవాదీ మహానక్షాహిణీపతిః ॥ 53-3॥

ఈస్పితో వరనారీణామ్ ఉదారః సంయతేంద్రియః ।

రక్షితా ధన్వినాం శ్రేష్ఠః సాక్షాదివ మనుః స్వయమ్ ॥ 53-4॥

తథైవాసీద్ విదర్భేషు భీమో భీమపరాక్రమః ।

శూరః సర్వగుణైర్ముక్తః ప్రజాకామః స చాప్రజాః ॥ 53-5॥

స ప్రజార్థే పరం యత్నమ్ అకరోత్ సుసమాహితః ।

తమభ్యగచ్ఛద్ బ్రహ్మర్షిః దమనో నామ భారత ॥ 53-6॥

తం స భీమః ప్రజాకామః తోషయామాస ధర్మవిత్ ।

మహిష్యా సహ రాజేంద్ర సత్కారేణ సువర్చసమ్ ॥ 53-7॥

తస్మై ప్రసన్నో దమనః సభార్యాయ వరం దదౌ ।

కన్యారత్నం కుమారాంశ్చ త్రినుదారాన్ మహాయశాః ॥ 53-8॥

దమయంతీం దమం దాంతం దమనం చ సువర్చసమ్ ।

ఉపపన్నాన్ గుణైః సర్వైః భీమాన్ భీమపరాక్రమాన్ ॥ 53-9॥

దమయంతి తు రూపేణ తేజసా యశసా శ్రియా ।

సౌభాగ్యేన చ లోకేషు యశః ప్రాప సుమధ్యమా ॥ 53-10॥

అథ తాం వయసి ప్రాప్తే దాసీనాం సమలంకృతామ్ ।

శతం శతం సఖీనాం చ తదా పర్యుపాసచ్ఛచీమివ ॥ 53-11॥

తత్ర స్మ రాజతే ఖైమీ సర్వాభరణభూషితా ।  
సఖీమధ్యేఽనవద్యాంగీ విద్యుత్సౌదామనీ యథా ॥ 53-12॥

అతీవ రూపసంపన్నా శ్రీరివాయతలోచనా ।  
న దేవేషు న యక్షేషు తాదృగ్ రూపవతీ క్వచిత్ ॥ 53-13॥

మానుషేష్వపి చాన్యేషు దృష్టపూర్వాథవా శ్రుతా ।  
చిత్తప్రసాదనీ బాలా దేవనానామపి సుందరీ ॥ 53-14॥

నలశ్చ నరశార్దూలః లోకేష్వప్రతిమో భువి ।  
కందర్ప ఇవ రూపేణ మూర్తిమానభవత్ స్వయమ్ ॥ 53-15॥

తస్యాః సమీపే తు నలం ప్రశశంసుః కుతూహలాత్ ।  
నైషధస్య సమీపే తు దమయంతీం పునః పునః ॥ 53-16॥

తయోరదృష్టః కామోఽభూత్ శృణ్వతోః సతతం గుణాన్ ।  
అన్యోన్యం ప్రతి కౌంతేయ స వ్వర్ణత హృచ్చయః ॥ 53-17॥

అశక్నువన్ నలః కామం తదా ధారయితుం హృదా ।  
అంతఃపురసమీపస్థే వన ఆస్తే రహోగతః ॥ 53-18॥

స దదర్శ తతో హంసాన్ జాతరూపపరిష్కృతాన్ ।  
వనే విచరతాం తేషామ్ ఏకం జగ్రాహ పక్షిణమ్ ॥ 53-19॥

తతోఽంతరిక్షగో వాచం వ్యాజహార నలం తదా ।  
హంతవ్యోఽస్మి న తే రాజన్ కరిష్యామి తవ ప్రియమ్ ॥ 53-20॥

దమయంతీసకాశే త్వం కథయిష్యామి నైషధ ।  
యథా త్వదన్యం పురుషం న సా మన్యతి కర్ణిచిత్ ॥ 53-21॥

ఏవముక్తస్తతో హంసమ్ ఉత్పసర్జ మహీపతిః ।  
తే తు హంసాః సముత్పత్య విదర్భానగమన్స్తతః ॥ 53-22॥

విదర్భనగరీం గత్వా దమయంత్యాస్తదాంతికే ।  
నిపేతుస్తే గరుత్మంతః సా దదర్శ చ తాన్ ఖగాన్ ॥ 53-23॥

సా తానద్భుతరూపాన్ వై దృష్ట్వా సఖిగణావృతా ।  
హృష్టా గ్రహీతుం ఖగమాన్ త్వరమాణోపచక్రమే ॥ 53-24॥

అథ హంసా విసస్యపుః సర్వతః ప్రమదావనే ।  
వీకైకశస్తదా కన్యాః తాన్ హంసాన్ సముపాద్రవన్ ॥ 53-25॥

దమయంతీ తు యం హంసం సముపాధావదంతికే ।  
స మానుషీం గిరం కృత్వా దమయంతీమథాబ్రవీత్ ॥ 53-26॥

దమయంతి నలో నామ నిషధేషు మహీపతిః.  
అశ్వినోః సదృశో రూపే న సమాస్తస్య మానుషాః ॥ 53-27॥

కందర్ప ఇవ రూపేణ మూర్తిమానభవత్ స్వయమ్ ।  
తస్య వై యది భార్యా త్వం భవేథా వరవర్ణిని ॥ 53-28॥

సఫలం తే భవేజ్జన్మ రూపం చేదం సుమధ్యమే ।  
వయం హి దేవగంధర్వమనుష్యోరగరాక్షసాన్ ॥ 53-29॥

దృష్టవంతో న చాస్మాభిః దృష్టపూర్వస్తథావిధః ।  
త్వం చాపి రత్నం నారీణాం నరేషు చ నలో వరః ॥ 53-30॥

విశిష్టాయా విశిష్టేన సంగమో గుణవాన్ భవేత్ ।  
ఏవముక్తా తు హంసేన దమయంతీ విశాంపతే ॥ 53-31॥

తథేత్యుక్త్యాండజః కన్యాం విదర్భస్య విశాంపతే ।  
పునరాగమ్య నిషధాన్ నలే సర్వం న్యవేదయత్ ॥ 53-32॥

ఇతి శ్రీమన్మహాభారతే వనపర్వాంతర్గత నలోపాఖ్యానపర్వణి  
హంసదయమంతీసంవాదే త్రిపంచాశత్తమోఽధ్యాయః ॥53॥



# శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి గోవిందనామావళి



## అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।  
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

## అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।  
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

## అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।  
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

## అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।  
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

